

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-658

12.6.2026

Watercircles Forsikring ASA

Lystbåt/fiskebåt

Skade på båtmotor – plutselig ytre påvirkning eller unntak for feilmontering.

Sikrede sendte skademelding til foretaket 2.6.25 og skrev at båten tok inn vann i motorrom/skrog. Som en følge av dette stoppet motoren og deler av denne måtte byttes. Årsaken til at vann hadde kommet inn i motoren var at sjøvannsfilteret ikke var montert skikkelig. Sikrede anførte at foretaket var ansvarlig for skadene på motoren. Foretaket hevdet derimot at skadene ikke var forårsaket av en plutselig ytre påvirkning, slik vilkårene betinget. Videre mente foretaket at unntaket for feilmontering i vilkårene uansett kom til anvendelse. Nemndas flertall kom til at vanninnstrømningen i utgangspunktet var en plutselig og ytre påvirkning, men at unntaket for feilmontering kom til anvendelse.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på båt.

Sikredes båt er dekket med kaskoforsikring, som ifølge vilkårene pkt. 4.3 omfatter:

- skade som er en følge av at fartøyet har vært utsatt for sammenstøt, kantring, synking eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

Pkt. 4.4.1 unntar:

den del av skaden som skyldes materialtretthet, feilmontering, råte, korrosjon eller annen tæring. Dog erstattes følgeskaden dersom årsaken til skaden faller inn under pkt 4.1 - 4.3.

Båten ble skadet 2.6.25. Skademelding sendt til foretaket 5.6.25 hadde følgende forklaring:

På vei til båthavnen tok båten inn vann i motorrom/skrog. På grunn av vann, stoppet motoren og det ble da oppdaget at det har kommet inn vann i motorrom/skrog. Vannet ble pumpet ut, motoren ble startet og båten ble kjørt til båtplassen. Ved senere kontroll viste det seg at båten ikke får opp turtall som normalt. Vi kontaktet mekaniker [...] for å sjekke ut motoren (VP D4-260). Mekaniker sin tilbakemelding er at det har kommet inn vann via luftfilter og at den bare går på 3 av 4 sylindre. Starter ble byttet på stedet og 1 stk. råde er bøydd og må byttes. Det er ikke registrert vann i olje.

Foretaket innhentet skaderapport 11.6.25, som konkluderte med følgende:

Det fremkommer at sjøvannsfilter på motoren ikke har vært montert skikkelig etter vinterlagring. Sjøvann har da blitt pumpet inn i motorrom via motorens kjølesystem og fylt med salt vann.

Det er ingen feil eller skader på sjøvannsfilteret. Lense pumpe har ikke virket som tiltenkt på automatisk vakt eller klart å holde motorrommet lens.

Båten er ikke å anse som sjødyktig med åpent sjøvannsfilter lokk.

Motoren må demonteres ut av båten og reparere skader utvendig og innvendig etter saltvann og skader. Det fremkommer at råde er bøy pga hydrolock siden den ikke har normalt gange etter å ha sugd inn salt vann via luftfilter.

All elektronikk som har vært berørt av saltvann må skiftes. Samt vvb, pumper osv.

Foretaket avsto krav om dekning 25.6.25 under henvisning til at det ut fra skaderapporten ikke kunne se at det var tale om en plutselig ytre påkjenning som hadde ført til skaden.

Saken ble deretter brakt inn for Finansklagenemnda 31.8.25.

Sikrede krever dekning for skaden og anfører at den er forårsaket av en tilfeldig ytre påvirkning og at det er tale om en følgeskade som er dekningsmessig.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at skaden ikke er en følge av en tilfeldig, plutselig påvirkning slik forsikringsvilkårene krever, og at unntaket for deler av skade som skyldes feilmontering dessuten kommer til anvendelse. Det er videre anført at skaden på motoren ikke er å anse som følgeskade, og at skadene på motorrommet er en direkte konsekvens av feilmonteringen. I ethvert tilfelle gjelder unntaket fra unntaket for følgeskader kun hvis årsaken til følgeskaden er omfattet av forsikringen, noe feilmontering ikke er.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for skadene på motoren.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Sikredes kaskoforsikring omfatter:

- skade som er en følge av at fartøyet har vært utsatt for sammenstøt, kantring, synking eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

Forsikringen unntar:

den del av skaden som skyldes materialtretthet, feilmontering, råte, korrosjon eller annen tæring. Dog erstattes følgeskaden dersom årsaken til skaden faller inn under pkt 4.1 - 4.3.

Begrepet «skade» betyr en negativ fysisk innvirkning på den forsikrede gjenstand. En slik forståelse er nå stadfestet av Høyesterett i HR-2024-2040-A avsnitt 51:

Begrepet 'skade' betyr en negativ fysisk innvirkning på den forsikrede gjenstand. Skaden inntreffer når årsaken eller påvirkningen materialiserer seg i negative fysiske konsekvenser på gjenstandens materiale, overflate, konstruksjon eller struktur, se Bull og Wilhelmsens Forsikringsrett side 252. Denne forståelsen av skadebegrepet er innarbeidet i nemndspraksis, se Finansklagenemndas avgjørelser FinKN-2019-354, FinKN-2020-640 og FinKN-2024-424.

Skaderapport 11.6.25 konkluderte med følgende:

Det fremkommer at sjøvannsfilter på motoren ikke har vært montert skikkelig etter vinterlagring. Sjøvann har da blitt pumpet inn i motorrom via motorens kjølesystem og fylt med salt vann.

Det er ingen feil eller skader på sjøvannsfilteret. Lense pumpe har ikke virket som tiltenkt på automatisk vakt eller klart å holde motorrommet lens.

Båten er ikke å anse som sjødyktig med åpent sjøvannsfilter lokk.

Motoren må demonteres ut av båten og reparere skader utvendig og innvendig etter saltvann og skader. Det fremkommer at råde er bøy pga hydrolock siden den ikke har normalt gange etter å ha sugd inn salt vann via luftfilter.

All elektronikk som har vært berørt av saltvann må skiftes. Samt vvb, pumper osv.

Flertallet forstår dette slik at motoren og båten er skadet fordi vann ble pumpet inn i motoren pga. feilmontering av sjøvannsfilter.

Det første spørsmålet er om skadene på båtens motor er en følge av «tilfeldig plutselig ytre påvirkning».

Formuleringen «ytre» betyr «ytre» i forhold til den gjenstanden som er forsikret, som her er båten. Sjøvann som kommer inn i motoren utenfra er følgelig en «ytre» påvirkning, sml. FinKN 2021-885.

Begrepet «plutselig» er ikke definert i vilkårene. Uttrykket betyr i utgangspunktet «momentant», men kan også forstås som «over natten». HR-2024-2040-A avsnitt 53-54 har følgende uttalelse om begrepet «plutselig»:

Uttrykket 'plutselig' betyr at skaden skjer fort, med lite eller intet forvarsel, se Bull og Wilhelmsens Forsikringsrett side 250. Det er i langvarig nemndspraksis lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12 til 13 timer faller innenfor uttrykket 'plutselig', mens skader som utvikler seg over lengre tid, faller utenfor, se Finkn-2024-723. Slik denne saken ligger an, tar jeg ikke stilling til dette på generelt grunnlag.

Formålet med dette forsikringsvilkåret er å unnta fra dekningen skader som utvikler seg gradvis over tid. I Bulls Forsikringsrett side 219 heter det:

'Plutselig' peker i slike tilfelle mot at det må være snakk om en skade som 'slår til' der og da, og ikke en skade som utvikler seg gradvis over tid. Når selskapene ikke vil dekke slike utviklings-skader, er grunnen gjerne at sikre i disse tilfellene iallfall i prinsippet vil ha mulighet til å treffe forholdsregler – skaden kommer ikke som noen overraskelse for ham.

Dommen viser også i avsnitt 55 til en svensk dom som ligger på linje med ordlyden ovenfor:

Den samme forståelsen av uttrykket 'plutselig' i tilsvarende forsikringsvilkår er lagt til grunn i svensk rett, se Högsta Domstolens dom 25. januar 2024 i sak T 4849-22, avsnitt 23:

Att skadan ska vara 'plötslig' innebär att förloppet är momentant; det ska inte gå att förhindra dess utveckling eller omfattning. En sådan begränsning av det som täcks av försäkringen avser att undanta skador som utvecklar sig över tid.

Referansene til «der og da» og «momentant» synes å legge opp til et strammere tidsperspektiv enn «over natten» med 12–13 timer som nemnda har lagt til grunn. Referansene til at sikre ved utviklingsskader har mulighet til å treffe forholdsregler, og at det ikke skal «gå att förhindra dess utveckling eller omfattning» tilsier også at det må dreie seg om en momentan skade. Også ved skadeutvikling som skjer i løpet av 12–13 timer kan sikre i prinsippet ha en mulighet til å unngå skadeutviklingen. Det er derfor uklart om Høyesterett tolker plutselig i tråd med nemndspraksis eller som «momentant». Derimot gir dommen ikke holdepunkter for et lengre tidsperspektiv.

Skaderapporten beskriver at skaden er forårsaket av at sjøvann har blitt pumpet inn i motorrommet, som er blitt fylt med saltvann. Uttalelsen tilsier at vannet må være pumpet inn på et konkret tidspunkt, som ifølge skademeldingen var da båten ble satt ut etter vinterlagring på vei til båt-plassen, og at det ikke er pumpet inn vann over tid. Det dreier seg i så fall om en «plutselig» påvirkning.

På denne bakgrunn er i utgangspunktet vilkårene for dekning av kaskoskade i pkt. 4.3 oppfylt.

Det neste spørsmålet er om unntaket i pkt. 4.4.1 kommer til anvendelse.

Unntaket rammer «den del av skaden som skyldes [...] feilmontering. Dog erstattes følgeskaden dersom årsaken til skaden faller inn under pkt 4.1 – 4.3». Det er enighet mellom partene om at båtens sjøvannsfilter ikke var montert korrekt.

Unntaket gjelder den del av skaden som «skyldes» feilmontering. Dette betyr at feilmontering må være en nødvendig betingelse for skaden, jf. FinKN 2021-440. Flertallet forstår skaderapporten slik at feilmontering av sjøvannsfilteret var en nødvendig betingelse for at sjøvannet kunne bli pumpet inn i motoren via motorens kjølesystem og forårsake skadene på motoren. Ut fra dette er skadene i utgangspunktet unntatt fra dekning.

Siste setning i pkt. 4.4.1 angir imidlertid at følgeskaden likevel erstattes dersom årsaken til skaden faller inn under pkt. 4.3.

Begrepet «følgeskaden» er ikke definert. Det følger imidlertid av ordlyden at «følgeskaden» er noe annet enn «skaden» som skyldes feilmontering. Vilkårene sonderer derfor mellom «skaden» som skyldes feilmontering og «følgeskaden». Flertallet forstår dette slik at «skaden» som skyldes feilmontering er primærskaden eller den direkte skadefølgen, mens følgeskaden er en videreutvikling av primærskaden ved at skaden utvikler seg til en annen del – her av båten – eller ved at den unntatte faren virker sammen med en ny årsak/hendelse og fører til ytterligere skade.

Flertallet forstår skadebildet slik at feilmonteringen førte til at sjøvannsfileret ikke fungerte, men at sjøvannsfileret ikke er skadet i den forstand at filteret er fysisk ødelagt. Derimot førte feilmonteringen til at sjøvann kunne pumpes inn via motorens kjølesystem og føre til skade på motoren. Innstrømming av vann er ikke en skade, men en begivenhet som kan føre til skade. Vanninntrengningen førte her til skade på motoren. Skaden på motoren blir derfor den direkte eller primære skadefølgen av feilmonteringen. Dette betyr at vanninnstrømmingen, som i utgangspunktet kvalifiserer som en plutselig og ytre hendelse som er dekket under pkt. 4.3, samtidig er en skade som skyldes feilmontering, som er unntatt. Flertallet mener da unntaket må slå gjennom.

Mindretallet mener flertallets tolkning betyr at det blir lite igjen av følgeskadedekningen. Flertallet er ikke enig i det. Om feilmonteringen hadde ført til skade på sjøvannsfileret, som deretter førte til inntrengning av vann, ville skader som følge av denne inntrengningen være dekket. Dette ville gjelde både maskinskaden og skade f.eks. i form av kantring eller synking. Det samme er tilfelle om en feilmontering i lense-systemet førte til skade på dette systemet som igjen førte til at båten sank.

Uansett står foretaket fritt til å legge inn objektive unntak i forsikringen, og unntak for skade som følge av feilmontering er helt vanlig. At unntaket evt. også gjelder hvis den unntatte faren samvirker med en dekket fare vil normalt følge av at hvis det ikke foreligger en slik fare er man overhodet ikke innenfor forsikringen og unntaket har da ingen selvstendig betydning.

Nemndas mindretall, Hege Sundby, bemerker:

Mindretallet er av en annen oppfatning enn flertallet og mener sikrede må gis medhold.

Mindretallet er enig med flertallet i at vilkårene for dekning etter pkt. 4.3 i utgangspunktet er oppfylt. Sjøvann som plutselig kommer inn i motorrommet utenfra, og deretter inn i motoren, må anses som en tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

Spørsmålet er om unntaket i pkt. 4.4.1 likevel kommer til anvendelse. Etter vilkåret dekkes ikke «den del av skaden» som skyldes blant annet feilmontering. Samtidig følger det av vilkåret at følgeskaden erstattes dersom årsaken til skaden faller inn under pkt. 4.1–4.3.

Mindretallet er enig i at feilmonteringen av sjøvannsfileret inngår i årsaksbildet. Etter mindretallets syn kan dette likevel ikke være avgjørende alene. Vilkåret må forstås slik at det sondres mellom den skaden som direkte skyldes feilmonteringen, og de videre skadevirkningene som oppstår når en dekningsmessig fare realiserer seg.

I denne saken er det ikke opplyst om fysisk skade på sjøvannsfileret eller monteringspunktet. Den skaden sikrede krever dekket, gjelder motoren og tilhørende komponenter etter at sjøvann plutselig ble ført inn i motorrommet og motoren.

Mindretallet har merket seg flertallets presisering av at det etter flertallets syn kunne vært tale om en dekningsmessig følgeskade dersom feilmonteringen først hadde medført fysisk skade på

sjøvannsfiltret eller et annet system, som deretter førte til vanninntrengning og videre skade. Mindretallet kan ikke se at en slik avgrensning har tilstrekkelig støtte i vilkårets ordlyd. Vilåret oppstiller ikke noe krav om at den feilmonterte delen først må være fysisk skadet før videre skadevirkninger kan anses som følgeskade. Det avgjørende må etter mindretallets syn være om den skaden sikrede krever dekket, er en videre skadevirkning av en dekningsmessig hendelse. Flertallets skille mellom tilfeller hvor feilmonteringen først har medført fysisk skade på filteret, og tilfeller hvor feilmonteringen har gjort at filtret ikke fungerer som forutsatt, fremstår etter mindretallets syn som for snevert og lite naturlig. For sikrede er skadeforløpet det samme: sjøvann kommer plutselig inn utenfra og forårsaker skade på motoren. Dersom foretaket ønsker å avgrense følgeskadedekningen slik flertallet legger til grunn, må dette komme klarere frem av vilåret.

Flertallet legger altså til grunn at motorhavariet er primærskaden. Mindretallet kan ikke slutte seg til dette. Etter mindretallets syn er det naturlig å se vanninntrengningen som den dekningsmessige hendelsen som utløste de videre skadene på motoren. Når vilåret uttrykkelig sier at følgeskaden erstattes dersom årsaken faller inn under pkt. 4.1–4.3, må skaden på motoren etter mindretallets syn kunne omfattes.

Hvis vilåret tolkes slik flertallet gjør, blir det svært lite igjen av følgeskadedekningen. Nesten alle skader som kommer etter en feilmontering vil da kunne avvises, selv om den konkrete skaden ble utløst av en plutselig ytre hendelse som forsikringen ellers dekker.

Begrepet «følgeskade» er ikke definert i vilkårene. Dersom foretaket ønsker å avgrense dekningen slik at skader på motoren skal være unntatt når feilmontering er en nødvendig betingelse i årsakskjeden, må dette komme klarere frem.

Eventuell uklarhet om rekkevidden av unntaket må gå ut over foretaket. Det er et grunnleggende krav i forbrukeravtaler at avtalevilkår skal være klare og forståelige, jf. forbrukeravtaledirektivet artikkel 5. Ved tvil om forståelsen av et vilkår skal den tolkningen som er mest gunstig for forbrukeren legges til grunn, jf. også avtaleloven § 37 første ledd nr. 3.

Mindretallet mener etter dette at skaden på motoren må anses som en dekningsmessig følgeskade, og at sikrede må gis medhold.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).